

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Cap. XVIII. Cap. 24. de Privilegiis Oblatorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

11. Confessarii extraordinarii novâ approbatione indigent, quoties id munus exequentur.

12. Episcopus, qui revocat Confessarios Monialium & Administratores bonorum illarum, non tenetur causas proferre, sed hoc ejus conscientia relinquitur.

13. Hæc Constitutio non limitatur ad delicta notoria & scandalum parientia.

Omnes hæc responsiones approbatæ fuerunt à GREGORIO XV. qui Constitutionem ediderat an 1622.

CAPUT XVII.

Caput 18. De Exemptionibus.

HIC dicit INNOCENTIUS III. personas, quas Pontifex sub sua tutelâ nominatim recipit cum omnibus earum bonis, non esse idcirco à jurisdictione Episcopi sui exemptas.

FAGNANUS hunc Textum exponens observat, duplex esse tutelâ, seu protectionis genus, aliud generale, aliud speciale; atque hunc Textum restringi debere ad primum; alterum enim exemptionem continet, sicut exceptio in proprios & speciales subditos, *cap. si Papa, de priv. in 6. 2.* Circa hoc idem est de singulis Ecclesiis ac de singulis personis.

Postea petit, an Referendarii utriusque signaturæ Gratiæ & Justitiæ, aut unius tantum, & Domestici eorum exempti sint à Jurisdictione Ordinarii, quoad delictum, contractum, aut rem, de qua agitur, & relatis dispositionibus Concilii Tridentini *cap. 3. Sess. V. cap. 4. Sess. XIV. cap. 11. Sess. XXIV.* & quorundam Pontificum, præcipue vero SIXTI V. concludit ex Constitutione hujus Pontificis, quæ pro regula obtinet, eos Officiales frui universali exemptione, sive in Visitatione, sive extrâ Visitationem, tam quoad negotia civilia, quam quoad crimina, ubicumque delinquant, aut contrahant, bonave eorum sita sint: secus est de Domesticiis eorum, Capellanis, Famulis, qui Visitationi & correctioni Episcopi tamquam Delegati Sedis Apostolicæ subjiciuntur; quia Concilium Tridentinum derogavit Constitutioni PAULI III. qui eis exemptionem concesserat, & SIXTUS V. eorum mentionem non facit. Extrâ visitationem exempti sunt quoad negotia civilia, subditi autem quoad crimina,posito quod Episcopus resideat, aliâ suâ exemptione fruuntur. *n. 54.* Agendo de exemptione istorum Officialium, obiter exponit *cap. 14. Sess. VII. & cap. 4. Sess. XIV. de reform.* dicitque, prius loqui de exemptione mixtâ, personali scilicet & locali, sicuti *cap. volentes de privil. in 6.* quod renovat, & quapropter jubet, ut negotia civilia exemptorum, qui extrâ Monasterium resident, ad Episcopi notionem pertineant. Posterius agit de exemptione merè personali, quæ cum à Concilio Tridentino omnino antiquata fuerit, Referendarii suâ, quæ est hujus generis, frui non potuissent, nisi eam restituisset SIXTUS V.

CAPUT XVIII.

Caput 24. De Privilegiis Oblatorum.

HIC Concilium Lateranense IV. exponit Privilegia Oblatorum, nec non Religiosorum circa quedam capita. Quod dicit de Oblatis, FAGNANO præbuit occasione prolixè de iis tractandi, respectivè ad id, quod dicitur de eorum exemptione *cap. 11. Sess. XXIV. de reform.* Oblati, de quibus loquitur Concilium Lateranense, sunt ii, qui se aut bona sua quibusdam Ordinibus aut Monasteriis obtulerunt; iis nomen *Confratrum* dat, iisque concedit 1. Ut, si Ecclesia eorum interdicta sit, in ea post mortem suam sepeliantur, nisi excommunicati fuerint ipsi, nominatim-ve interdicti. 2. Ut, si Prælati illarum Ecclesiarum hos Confratres sepelire noluerint, Religiosi, quorum sunt Oblati, eos in suâ Ecclesia sepeliant. Postea declarat, Confratrum nomine intelligi eos, qui adhuc in sæculo remanentes se Monasteriis obtulerunt, mutato habitu sæculari;

aut eos, qui bona sua Monasteriis quibusdam donaverunt inter vivos, etiam retento usufructu; ab his privilegiis excludit eos, qui modicam bonorum suorum portionem dederunt, ne duobus aut tribus denariis dissolvatur & vilescat Disciplina.

Quamvis juxtâ hoc Concilium Oblati possint frui his privilegiis, si suas personas habitu mutato obtulerunt, aut bona sua dederunt, retento usufructu, personâ nec datâ, neque mutato habitu: nihilominus FAGNANUS, plures alios Interpretes secutus, existimat, ut his privilegiis locus sit, cæterisque ad viros Oblatos pertinentibus, oportere, ut oblatio personæ concurrat cum oblatione bonorum, oblatio sit perpetua, mutaverint habitum, sæculo renuntiaverint, reliquerint domum, atque apud eos intraverint Oblati, quibus se obtulerunt. Cætera privilegia Oblatorum sunt: 1. Immunitas fori, tam in rebus Civilibus, quam Criminalibus. 2. Immunitas bonorum. 3. Immunitas personarum Ecclesiasticarum quoad personam. Fundamentum horum privilegiorum est, quod veri Oblati personis Ecclesiasticis annumerati sunt.

Idem Autores Oblatos à Conversis distinguunt, in eo, quod hi habitum Religiosum gerunt, triaque vota, Obedientiæ, Castitatis, & Paupertatis, faciunt. Oblati verò alium habitum à Sæculari & Religioso diversum habent; obedientia, quam vovent, non est Monachalis; possunt esse conjugati, & aliquid sibi proprium retinere, scilicet bonorum suorum, aut partis eorum usufructum.

Quoniam hic de Oblatis non agimus, nisi quoad privilegium ipsis à Concilio Tridentino conservatum, de cæteris privilegiis brevissimè egimus, & de conditionibus ad ea requisitis. Quoad hoc necessarium est observare, omnia quæ dicuntur à FAGNANO ad expositionem *cap. 11. Sess. XXIV.* & quæ ad 3. capita reducuntur. 1. Ii, qui plenè Oblati non sunt, Episcopi Jurisdictioni subjiciuntur, non obstante quovis privilegio & quavis consuetudine: 2. Ii, qui plenè Oblati sunt, huic etiam jurisdictioni subjiciuntur, si præter conditiones Jure communi requisitas ad cætera privilegia, Religioni actu non serviant: 3. In utroque casu jurisdictione Ordinarii cumulativa est, & non privativa respectu Superiorum Regularium, quoad casus in quibus hi auctoritatem habent in Oblatos. Ultimum hoc caput probat per principium, quod constare asserit, scilicet, quoties Lex alicui dat jurisdictionem in personas, quæ aliis antea subjeciebantur, pristinam jurisdictionem integram conservat, nisi ejus possessores excludat per particulam taxativam tantum; laudatisque pluribus Legibus atque Autoribus idem docentibus, ac relato exemplo Legis, quæ in quibusdam casibus Scholasticos Episcopo subjicit, non derogando jurisdictioni, quam in eos habet Rector, suum principium accommodat Oblatis, in quos Religiosi jurisdictionem habebant, priusquam eos Ordinario subjeceret Concilium; observatque 1. Concilium nihil adjicere, quod disertè huic Jurisdictioni derogeret; 2. Quod Concilium, quando jurisdictionem privativam dare vult, id exprimat, laudatque in probationem *cap. 2. Sess. XXIV.* ubi Concilium certa negotia Episcopali notioni subjiciendo, bis utitur hæc particulam taxativâ: 1. In his verbis: *Cause omnes ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentes, etiamsi beneficiales sint, in prima Instantiâ coram Ordinario locorum duntaxat cognoscantur.* 2. *Ad hæc causæ Matrimoniales & Criminales, non Diaconi, Archidiaconi, aut aliorum inferiorum Judicio, (etiam visitando) sed Episcopi tantum examini & jurisdictioni relinquuntur;* & *cap. 3. Sess. XXV. de reform.* ubi Concilium alii cuicumque, quam Episcopo, vetat concedere Monitoria ad revelationem tententia, probat insuper per Declarationem Cardinalium, quod, quando Concilii Decreta quamdam jurisdictionem tribuunt Episcopo in materia, circa quam Prælati inferiores auctoritatem habebant, cumulativa illa est tantum. Hæc Declaratio pertinet ad *cap. 7. Sess. VII. & cap. 11. Sess. XXV. de Regular.* hoc subjicit Religiosos Curatos

ratos aut Curatorum Vicarios jurisdictioni Episcopi, non obstante quavis exemptione: illud idem sancit de Parochiis Monasteriis unitis.

CAPUT XIX.

Caput 18. de Præbendis.

HIC INNOCENTIUS III. rescindit Electionem alicujus in Præpositum ob multas rationes, sed præcipue quoniam Electus habebat jam plures Dignitates & plures Præbendis. FAGNANUS exposito hoc capite, in pluribus observationibus multas proponit quaestiones circa pluralitatem Beneficiorum simplicium, exponere intendens cap. 17. Sess. XXIV. de reform. unde earum ferè omnium resolutionem deducit.

Quærit 1. an pluralitas Præbendarum, aut aliorum Beneficiorum simplicium Jure communi prohibeatur? Et relatis circa hoc decem opinionibus cum fundamentis earum, quaestionem solvit per hoc Decretum Concilii, quod pluralitate Beneficiorum reprobata, ob rationem generalem, quia, scilicet ordinem Ecclesiae turbat, dum unus plurium locum occupat, prohibet cuivis dari plusquam unum Beneficium, nisi unum ejus sustentationi non sufficiat; quo in casu permittit hunc defectum suppleri per Beneficium simplex, modò utrumque ad residentiam non obliget; cum hoc interdictum excludat à possessione duorum Beneficiorum, quorum alterum ad honestam sustentationem sufficiat, sicut à possessione duorum, quæ singula ad residentiam obligant. FAGNANUS contendit Concilium eo pacto novam introduxisse speciem incompatibilitatis provenientem ex sufficientia singulorum ad sustentationem, atque huic incompatibilitati tribuisse omnes aliarum effectus, scilicet, ut prius vacet per acquisitionem posterioris, & possessor utrumque amittat, si ambo retineat, cap. 28. de Præbend. Optandum foret ejusmodi incompatibilitatem tam realem esse, quam æquã est, sed existentia ejus non suppetunt sufficientes rationes: nam ibi agitur de duabus pœnis, quæ locum habere non debent nisi in casibus, in quibus exprimuntur: de iis autem ne verbum quidem fit in cap. 17. quod hanc novam incompatibilitatis speciem introduxisse dicitur. Præterea, usus, qui Legum optimus est interpres, hoc Decretum sic interpretatus fuisse non videtur; nam, licet ex illo tempore plura Beneficia simplicia eidem personæ collata sæpè fuerint, quæ singula ad ejus sustentationem sufficiebant, inauditum est, dispensationem ad illa retinenda quaesitam fuisse, multò minus aliquem ea impetravisse, ideo quòd sine dispensatione possiderentur.

Quod de æquitate hujus incompatibilitatis diximus, evidens est: Beneficium quippe datur ad honestam sustentationem tantum, & multiplicata duntaxat fuerunt Beneficia, ut singuli Ecclesiastici possint habere Titulum Ordinationis, & locum in quadam Ecclesia, qui eos aliquo munere gravans, iis suppeditaret; undè illud decenter exequerentur.

Petit 2. an Episcopus possit dispensare circa pluralitatem Beneficiorum simplicium? Et respondet, à tempore Concilii Tridentini Episcopum dare non posse ejusmodi dispensationem, quoniam, si primum Beneficium non sufficit, necessaria non est dispensatio: & si sufficit, illa dispensatio potestatem Episcopi superat, quia ab illo Concilio dispensare non potest, maxime si singula residentiam requirant. Non attendit, Concilium Tridentinum, non esse Generalius quarto Concilio Lateranensi, quod Pontifici reservans tantum dispensationem à pluralitate Parochiarum, aliorumve Beneficiorum Curatorum, & à pluralitate Personarum, aut Dignitatum, ceterorum dispensationem Episcopo relinquebat.

Discutiens antea quaestionem juxta Jus Commune, dicit, Episcopum potuisse dispensare, si Beneficia erant in eadem Ecclesia, & generis diversi; secus autem, si ejusdem forent generis, discriminisque hujus rationem afferens addit, illud nasci ex eo, quòd in altero Casu

minuitur numerus Officiorum; is autem non minuitur in primo. Falsa est hæc ratio; in utroque enim Ministeriorum numerus minuitur.

Petit 3. utrum Collatio secundi Beneficii facta ab Episcopo ei, qui sufficiens habebat ad suam sustentationem, nulla sit? An, post apprehensam possessionem secundi, vacet prius?

Ad primam partem respondet, collationem valere, quia prohibitio Tridentini non magis Ordinarii potestatem restringit, quam prohibitio quarti Lateranensis: constat autem post illud, Episcopum validè contulisse Parochiam aut Dignitatem ei, qui jam unam possidebat.

Circa secundam dicit, accepta possessione secundi, prius vacare, idque probat per decisionem parvæ Congregationis approbatam à Pontifice, qui judicavit, necessarium non esse, illam in Congregatione generali discuti.

Petit 4. an, cum Episcopus dat Beneficium ex se sufficiens ei, qui jam habet unum insufficientem, is possit utrumque retinere, infraacto Concilii Tridentini Decreto? Aut, si accepta possessione secundi, prius vacet, an eo sententialiter privari debeat?

Respondet, utrumque retineri posse, quoniam privatio prioris est pœna, quæ non habet locum nisi in casibus expressis, de hoc autem silet Concilium.

Responsio hæc adversatur præsentæ incompatibilitati, quam Autor contendit à Concilio Tridentino introductam fuisse; nam, si aliquis habens exiguum Beneficium residentiam requirens; aliud majus acquirat ejusdem generis, utrumque retinere nequit. Ratio autem hujus incompatibilitatis accepta ex obligatione ad residentiam, quæ retentionem amborum impedit, locum habet in incompatibilitate quaesita, ex eo quòd Beneficium unum sufficiat, cupiditas autem sola suadeat retinendum esse Beneficium ad honestam sustentationem non necessarium. Itaque obligatio nihil ultra Beneficium sufficiens optandi, eundem effectum operari debet circa prius Beneficium insufficientem, quem obligatio ad residentiam in secundo operatur respectu prioris, quòd residentiam pariter requirit. Satis fuisset igitur hanc incompatibilitatem ad forum interius restringere, ac dicere, quòd, sicut is, qui Beneficium sufficiens habet, aliud accipere non debet, quamvis aliud cum priore non sit incompatible; similiter prius, quòd non sufficit, retinere non debet cum secundo, quòd plenè sufficit, non solum ne alatur cupiditas, sed etiam, ut detur alicui Titulus Ordinationis, aut suppleatur id, quòd ad alterius sustentationem deest.

Petit 5. an, si Episcopus conferat Canonicatum alterius Ecclesie, ei qui unum jam possidet cum Officio, quòd cum ipso possideri potest in eadem Ecclesia, Collatio sit nulla? Et respondet affirmativè; quia possessio duorum Beneficiorum, cum Jure communi contraria sit, inhabilem reddit ad recipiendum tertium: hæc autem incapacitas à solo Pontifice auferri potest. Nescimus, an hæc ratio aliis satisfecerit; nobis autem minimè: quia non videmus quo pacto prohibitio possidendi tertium Beneficium incompatible cum duobus compatilibus, magis inhabilem reddat ad recipiendum tertium, quam prohibitio duo Beneficia incompatibilia possidendi, reddit inhabilem ad recipiendum secundum eum, qui jam unum possidet: Hæc enim incapacitas non cadit in receptionem, sed in retentionem, & sicut licet accipere secundum Beneficium incompatible cum primo, cum voluntate unum duntaxat retinendi; licere etiam debet accipere tertium incompatible cum duobus compatilibus, quæ jam possidentur, modò adit voluntas deferendi duo priora, si tertium quam duo priora magis, placeat: & quidem duo hæc Beneficia compatible, velut unum & idem duntaxat Beneficium habentur, quoad incompatibilitatem cum tertio, per se etiam incompatible, pluralitas permessa non magis obstat acquisitioni tertii, quam unitas permessa.